

сме се събрали сега тукъ, да поразмислимъ въ тази минута какво ни говори и за какво може да ни говори днешното наше тържество и на какво призовава то всѣки едного отъ насъ. Нѣма съмнѣние, че ние тържествуваме днешниятъ день не туку тѣй, само за очи, и да се каже само, че го празнуваме, но го тържествуваме за да извлѣчемъ за себе си полза, да се поучимъ отъ него. Щѣше да бжде твърдѣ прескърбно, ако не се поучавахме отъ такивато наши тържества, защото, въ такъвъ случай, щѣхме да покажемъ, че у насъ нѣма онова съзнание, което е отличително свойство на разумни хора, и че вършимъ работи безъ да съзнаваме важноста имъ и безъ да знаемъ защо ги вършимъ. Когато е така, за какво ни говори и за какво може да ни говори днешното наше тържество?

На днешниятъ день, братие, за нашиятъ градъ, за тази Стара Българска столица сж се строшили оковитѣ на тежкото петстотингодишно робство; на днешниятъ день Търновчанетѣ сж очитѣ си видѣхж да се сбжднува онова, което силно желаяхме, но за което не смѣхме да помислимъ и да се надѣваме, и именно — че поработителятъ, толкова силенъ и страшенъ за насъ въ продължение на петстотин години, бѣга и безвъзвратно оставя Старата Българска столица; на днешниятъ день тукъ се донесе отъ храбритѣ Руски войници хубавата, толкова много желателната свобода; на днешниятъ день тукъ и по къщата и по улицитѣ не се чуваше друго, освѣнъ сладкитѣ за българското сърце думи: *«Свобода! По волята на Великиятъ Царь-Освободителъ ние сме свободни»*, а въ сжщото време, въ погледитѣ ни и на лицата ни се изображаваше пълна увѣренность, че ще бжде свободно и цѣлото ни отечество.

Прочее, за какво друго може да ни говори днешното наше тържество, ако не за това, което се е случило тука на днешниятъ день преди петъ години и за което ние петстотинъ години тѣжахме и въздисахме, и именно — за свободата? Та тука, може да се каже, и камънетѣ сж говориле за свобода въ днешниятъ день, когато се е тя полу-